

Reinheimen

-

Bestillingsdialogen med SNO.

Prosjektomtale (tiltaksplan)
2014

Framlegg til styret
(04.12.13)

Forord

Forvaltningsstyresmakta (FM) og (SNO) gjennomfører årleg ein bestillingsdialog for utgreiing og prioritering av skjøtsels- og informasjonstiltak i verneområda i Reinheimen.

Gjeldande prosjekttomtale dannar eit grunnlag for Nasjonalparkstyret for Reinheimen sin søknad om tiltaksmidler for 2014.

Prosjekttomtale er utarbeidd av nasjonalparkforvaltaren etter møte med administrativ faggruppe 13.11.13.

Bestillingsdialogen for Reinheimen fekk tilslutning frå Nasjonalparkstyret for Reinheimen i møte 04.12.13.

....., *den*

Trond Stensby
nasjonalparkforvaltar

Innhald

Forord	2
Innhald.....	3
1. Innleiing	4
1.1 Roller.....	4
1.2 Definisjonar	5
1.3 Overordna prioriteringar (DN)	6
2 Bestillingsdialogen	7
3 Aktivitet og forbruk - tiltak 2013	9
4 Nye tiltak 2014	12
4.1 Skjøtselstiltak (S)	12
4.2 Tilretteleggingstiltak (T)	13
4.3 Tiltak for å bekjempe fremmede arter (F)	14
4.3.1 VV00002447 Vidareføring av bekjemping av parkslirekne på Gravdehaugen (Romsdalen LVO)	14
4.3.2 VV00002446 Reinheimen - Revegetering av grustak Billingen.....	14
4.4 Andre tiltak (A)	15
5 Prioriteringar 2014	15
5.1 A-skjema	15
5.2 B-skjema.....	15
5.3 C-skjema.....	16
6 Reinheimen - bestillingsdialogen 2014 - søknad om overføring av restmidlar etter fullførte tiltak	17

1. Innleiing

1.1 Roller

Av DN sitt **delegasjonsbrev** til kommunane i Reinheimen (dagsett 13.08.07) går det m.a. fram følgjande:

”Kommunen kan i tillegg til dei ramma som blir gitt til utøving av forvaltningsmynde frå DN, søke om økonomiske løyvingar til tiltak i verneområda inannfor dei rammene som kvart år vert fastsett av Stortinget. Det må etablerast nær dialog med SNO om dette.”

Vidare går det fram av brevet:

”

- *Skjøtsel og tilrettelegging*
Som forvaltningsmynde skal kommunen vurdere behov og naudsynt gjennomføring av skjøtsel og tilrettelegging. Plan for skjøtsel og eventuell tilrettelegging bør gå inn i ein godkjend forvaltningsplan.

Gjennomføring av skjøtels og tilretteleggingstiltak avtalast med SNO gjennom ein bestillingsdialog som SNO vil orientera nærare om. ...

- *Merking og informasjon*
Kommunen har ansvar for naudsynt merking og vedlikehald av merkinga i verneområda. Første gongs merking må samordnast for heile området og vert dekkja av DN etter nærare avtale.

Som forvaltningsstyresmakt skal kommunen vurdere behovet for særskilde informasjonstiltak. Kommunen har og ansvar for kontakt med grunneigarar, rettshavarar, brukarar, aktuelle lag og organisasjonar mv.”

Av samarbeidsavtale for **KUR** heite det m.a. at KUR skal *”samordne og fordele økonomisk verkemiddel som blir tilført verneområdet.”*

I avtala heiter det også:

”§ 10 Administrativt fagutvalg

Det skal opprettast eit fagutvalg med 1 representant frå kvar kommune, samt sekretæren for KUR. Sekretæren for KUR kallar inn til møte.”

1.2 Definisjonar

(etter DN - Strategi for bruk av midlar til tiltak i verneområder Notat 2007- 1)

Nedanfor følgjer definisjonar av ein del omgrep som DN har omtalt i sitt notat 2007-1:

Forvaltning av verneområde:

Det totale arbeidet med å forvalte et verneområde omfattar:

- forvaltningsmyndighetutøving i form av forvaltnings-/skjøtselsplanlegging, saksbehandling etter verneforskrifter og rapportering,
- praktisk forvaltning som informasjon, overvaking, registreringar og gjennomføring av fysiske tiltak som er nødvendig for å ivareta eller fremme verneformålet eller opplevingsverdien. I tillegg kommer tilsyn med verneområde, der aktivitetane som er nemnd før er tatt inn i ”det utvida oppsynsomgrepet” i naturoppsynsloven.

Forvaltningsplan:

Plan for forvaltning av eit eller fleire verneområde. Ein forvaltningsplan kan innehalde både ein presisering av verneforskrifta, retningslinjer for dispensasjonspraksis og bruk av området, definerte forvaltningsmål og plan for nødvendige og/eller ønska tiltak. Ein forvaltningsplan kan innehalde ein eller fleire typar tiltaksplanar:

- Bruks- og driftsplan: Plan over rettshavarane sin bruk og/eller ulike tilretteleggings- og informasjonstiltak.
- Skjøtselsplan: Plan for dei skjøtselstiltak som må/bør gjennomføres for å oppretthalde verneverdiane og naturtilstanden som er definert i verneformålet.
- Plan for overvaking og/eller forskning.

Forvaltningstiltak:

Tiltak initiert av forvaltningsmyndigheita, som er nødvendig for å fremme eller opprettholde verneverdiane, herunder å styre bruken av områda. Det kan f.eks. være skjøtsel, restaurering, rydding, kanalisering/ tilrettelegging eller informasjonstiltak av ulik art.

Skjøtsel:

Aktive tiltak vanlegvis på økologisk grunnlag som gjennomføres for å oppretthalde og/eller utvikle ein ønsket naturtilstand i et område. For verneområde vil det være viktig å ta vare på den naturtilstanden som er definert i verneformålet. Ulike typar verneområde har behov for

ulike typar skjøtselstiltak, og det er viktig å ta utgangspunkt i den tidligare bruken av området. Skjøtselstiltak kan for eksempel være restaurering, rydding, tynning, styving, hogst, beiting, slått og brenning.

Tilrettelegging:

Fysiske tiltak som gjennomføres for å styre/lede ferdsla i et verneområde, tiltak for å lette tilgjenge eller auke opplevingsverdien (f.eks. fugletårn), og tiltak ved f.eks. innfallsporter, mye brukte rasteplassar eller liknande. Informasjonstiltak inngår ofte som ein del av et tilretteleggingstiltak.

Informasjon:

Det kan skillast mellom uteinformasjon som infotavler og –skilt, og anna informasjonsmateriell i felt, samt kart, brosjyrer og hefter. (Informasjon i naturinformasjonssenter, bøker eller andre medium inngår ikkje i det vi i samanhang med tiltakspostane på kap. 1426 legger i informasjonsomgrepet).

Overvaking:

Måling og vurdering av tilstanden til verneformålet (arter, naturtypar, geologi), ut frå førehandsdefinerte bevaringsmål. I tillegg til dette vil både registrering av de påverknadar som skjer i verneområde (bruk og inngrep) og effektar av de forvaltningstiltak som iverksettast høre inn under overvaking.

1.3 Overordna prioriteringar (DN)

I ”Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder”, notat 2007-1. skriv DN:

A. Overordnet prioritering av verneområder

”Ved fordeling av tiltaksmidler vil de nedenfor nevnte områder gis prioritet.

Høyest prioritet:

- *verneområder med direkte trua naturtyper eller rødlistearter*

Andre prioriterte områder:

- *verneområder av spesiell internasjonal verdi og utpekte nasjonale typeområder (se under)*
- *nye store verneområder og verneområder med storbruksintensitet*
- *øvrige trua verneområder*
- *andre verneområder der tilretteleggingstiltak er nødvendig for å minske negative effekter av ferdsel og for å fremme framkommelighet og opplevelsesverdien.”*

B. Prioritering av skjøtsel

”Skjøtselstiltak bør prioriteres i følgende områder (listen er i uprioritert rekkefølge):

- *verneområder med nasjonalt truede eller sårbare naturtyper som er skjøtelsavhengige*
- *verneområder som inneholder rødlistearter som står i fare for å forsvinne fra området dersom det ikke blir gjennomført skjøtselstiltak*
- *verneområder med natur- og kulturlandskapsverdier som er typiske, eller representative, for en region*
- *verneområder av spesiell internasjonal verneverdi.*”

C. Prioriterte tilretteleggings og informasjonstiltak

”Skjøtselstiltak bør prioriteres i følgende områder (listen er i uprioritert rekkefølge):

- *verneområder med nasjonalt truede eller sårbare naturtyper som er skjøtelsavhengige*
- *verneområder som inneholder rødlistearter som står i fare for å forsvinne fra området dersom det ikke blir gjennomført skjøtselstiltak*
- *verneområder med natur- og kulturlandskapsverdier som er typiske, eller representative, for en region*
- *verneområder av spesiell internasjonal verneverdi.*”

2 Bestillingsdialogen

SNO har laga eit opplegg for bestillingsdialogen som deler verksemda inn i 3 kategoriar:

- A. SNO sine kjerneoppgåver (pålagde oppgåver)
- B. Oppgåver som SNO kan ta på seg (”kan”-oppgåver)
- C. Skjøtels og informasjonstiltak

SNO har omtalt bestillingsdialogen i 2 notat:

- Notat (11.11.12) – opplegg for gjennomføring av bestillingsdialog mellom FM/ nasjonalpark-/verneområdestyrer og SNO for 2013
- Opplegg for bestillingsmøter mellom nasjonalpark-/ verneområdestyrer og SNO lokalt

Notata følger som vedlegg til sak om bestillingsdialogen.

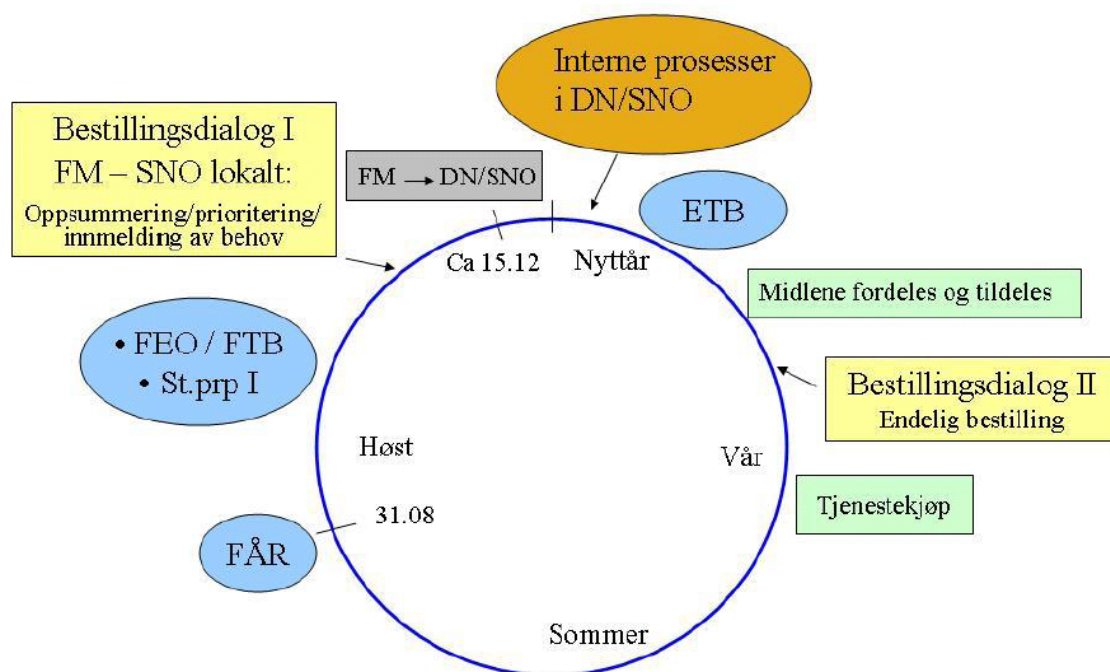
Det sentrale i opplegget er:

1. Drøfte og avtale konkrete bestillinger hvor SNO lokalt eller SNOs deltidspersonell/ lokale tjenesteaktør påtar seg feltoppgaver som FM ønsker å få utført.

2. Drøfte og avtale opplegg for prioritering og gjennomføring av tiltak i verneområder. På basis av dette utarbeider FM nødvendig bakgrunnsmateriale for eget fylke som oversendes SNO sentralt som underlagsdokument for fordeling og endelig tildeling av tiltaksmidler – postene 1426.30 og 1426.31.
3. Avtale hvem som skal utføre de konkrete tiltakene i de prioriterte verneområdene etter at tildeling av budsjettmidler har funnet sted (føres opp i kolonne ”gjennomføres av/via”).
4. Avtale rapporteringsformer- og tidspunkt ift de konkrete bestillingene.

Gjennomføring av bestillingsdialogen mellom FM og SNO

- **Årshjulet – en veiledende tidsplan for hva som skjer når**

Det er vidare sett opp eit kodeverk for skjøtsels- og informasjonstiltak i.f.t. ivaretaking av verneverdiane (SNO, 17.10.08):

” innmeldte tiltak over postene 1426.30 og 1426.31.1 skal fra og med 2009 klassifiseres i forhold til type tiltak – dvs hvorvidt det dreier seg om skjøtsels- (S), informasjons- (I), tilretteleggings- (T), kulturminne- (K), tiltak for å bekjempe fremmede arter (F) eller andre tiltak (A). Dersom et tiltak faller innenfor flere av disse kategoriene skal det markeres for samtlige av de kategoriene tiltaket faller innenfor. Uthogging av sitkagran i et edelløvsogsreservat kan brukes som et eksempel, og må markeres som S/F.”

3 Aktivitet og forbruk - tiltak 2013

I tabell 1 er det vist ein oversikt over aktivitet og forbruk for vidareførte og nye tiltak i 2012.

Tabell 1. Aktivitet og forbruk – tiltak i Reinheimen 2012.

ID-omr.	Tiltak	Rest 31.12.2012 / Tildelt 2012	Forbruk 2013	Rest (KUR) 31.12.13	Rest kommune 31.12.13	Søknad utsett frist – overføring av midlar. Sjå kap. 6.	Rapport / vedlegg
VV00002442	Naturstig Finndalen	17.485,- + 57.220,-	0,-	17.485,-	57.220,-	X	Det har ikkje vore aktivitet i prosjektet i 2013. Prosjektet vil bli fullført i samarbeid med sætereigarane 1. halvår 2014.
VV00002443	Infotavle Aursjoen	9814,50	0	-	9814,50	X	Ikkje gjennomført tiltak i 2012, inga endring. Planlagt utlegging av grus ved informasjonspunktet i 2013.
VV00002446; VV00002445; VV00002448;	Infotiltak Norddal	22.675,-	Ca. 10.000,-	-	Ca 12.500,-	X	Avtale med entreprenør om legging av ny hellegang ved infopunkt på Slettvikane.
VV00002446; VV00002445; VV00002447;	Informasjonstiltak Rauma	71.420,50	67.940,50	-	3.480,-	-	Midlane er i 2013 nytta til ny bru ved Bispevatnet, tavle på Trollstigrøra og restaurering av Ryggjehøbue. Restmidla skal

							nyttast til rydding av slåttemarklokalitet på Gravdehaug i Romsdalen LVO.
VV00002444;	Infotiltak Lesja	43.931,-		-	43.931,-	X	I 2013 er det sett opp eit vegskilt til informasjonstavla ved Fauttjønn, samt reparert utvasking av masse under informasjonsbygget. Ikkje oppdatert rekneskap.
VV00002442	Restaurering Lauvhalsbue	21.507,-	0,-	21.507,-	-	X	Ikkje nytta middel i 2013.
VV00002446	Sanitæranlegg ved Billingen	90.000,-	90.000,-	0,-		-	Bygget er under oppføring, og det inngått avtale med Statens Vegvesen om driftstilskott. Beløpet er utbetalt til utbygger.

ID-omr.	Tiltak	Tildelt 2013	Forbruk 2013	Rapport / vedlegg
VV00002442 VV00002444 VV00002447	Skjøtsel i tråd med skjøtelsavtaler	125.000,-	75.000,-	Det er kjøpt tenester frå 14 eigarar/brukarar i tråd med inngåtte skjøtelsavtaler – prioritert bestillingsdialogen 2013
VV00002443 VV00002445 VV00002448	Supplering informasjonstavler	25.000,-	45.250,-	Prioritert bestillingsdialogen 2013, nye tavler/stativ i Finndalen, ved Dønfoss, Billingen, Slettvikane og Muldalsvika.
VV00002448	Toalett Zachariasdammen - innfallsport	340.000,-	kr.85.000,-	Frie middel nasjonalparkstyret – tenestekjøp Ålesund og Sunnmøre turistforening
VV00002448	Stigprosjekt Zachariasdammen - Reindalsseter		kr. 68.700,-	Frie middel nasjonalparkstyret – tenestekjøp Ålesund og Sunnmøre turistforening
VV00002448	Vedlikehaldsavtale hestveg/gangveg til Muldalen – innfallsport, 2013 - 17		kr. 135.000	Frie middel nasjonalparkstyret – tenestekjøp Muldalslia veglag
VV00002447	Restaurering av beitemark ved		Kr 50.0000,-	Frie middel nasjonalparkstyret – avtale med Rauma

	Gravdehaug i Romsdalen landskapsvernområde			kommune
VV00002448	Arbeid utført av Valldal Bygdeservice		kr. 29.000	Sitjebenkar ved Muldalsgardane.
		490.000,-	487.950,-	

4 Nye tiltak 2014

4.1 Skjøtselstiltak (S)

I Romsdalen landskapsvernområde er det i 2011 utarbeidd skjøtelsplan for Gravdehaug, ein lokalitet med slåttemark. Her er det inngått avtale med grunneigar om skjøtelsmessig drift av arealet.

I tillegg er det i 2012 utarbeidd skjøtelsplan for utvalde lokalitetar i Romsdalen landskapsvernområde, Lordalen landskapsvernområde og Finndalen landskapsvernområde. Det vil også bli arbeidd med skjøtelsplan for område i Muldalen i Tafjorden-Reindalen landskapsvernområde. Planlagde tiltak og kostnader for 2014 er vist i tabell 2, og basert på inngåtte avtalar med grunneigarar/brukarar.

Tabell 2. Skjøtselstiltak i landskapsvernområde 2014

Verneområde	Lokalitet	Skjøtsel	Kostnad
VV00002448 Tafjorden- reindalen LVO; VV00002447 Romsdalen LVO; VV00002445 Lordalen LVO; VV00002442 Finndalen LVO	Muldalen, Gravdehaug, Kabben, Holesætrer/Horgheimsæter; Bjøknesæter; Storsæter; Nysæter; Klomsroel; Bustad sæter; Håve sæter; Bergon sæter; Hagen sæter	Etter skjøtelsavtaler	Kr. 150.000,-

4.2 Tilretteleggingstiltak (T)

Verneområde	Lokalitet	Tiltak	Kostnad
VV00002448 Tafjorden- reindalen LVO;	Tilrettelegging av stig/køyrespor mellom Muldalen og Tafjordsætra.	Landskapspleie og tiltak på stig/køyrespor, samarbeidsprosjekt med Tafjord Kraftproduksjon AS, sjå eiga sak for Nasjonalparkstyret for Reinheimen	Kr. 150.000,-
VV00002443	Storteppingje og Veslteppingje på Liafjellet	Vedlikehald av steinmurar på gamle vatningsdammar – i tråde med verneføremålet for Ottadalen landskapsvernområde, jf. brev frå Åsteppingje vasslag	Kr. 150.000,-
VV00002443 Ottadalen LVO	Stig frå Aursjoen mot Sveinbu	Steinsetting av fyrste del av stigen frå P-plass Aursjoen mot Sveinbu. Blautt parti med terrengslitasje som følgje av opptrækking.	Kr. 50.000,-
VV00002443	Løvegen	Varding av stigen	Kr 20.000,-

Ottadalen LVO; VV00002446 Reinheimen NP			
VV00002446 Reinheimen NP	Dørkampen	Krommalm, kulturminne frå 1840- talet – aktuelt å gjere noko meir av dette?	Tiltaket krev nærare utgreiing.
VV00002446 Reinheimen NP	Ved Aursjotjønn	Samiske gravhauger ved Aursjotjønn – aktuelt prosjekt?	Tiltaket krev nærare utgreiing.

4.3 Tiltak for å bekjempe fremmede arter (F)

4.3.1 VV00002447 Vidareføring av bekjemping av parkslirekne på Gravdehaugen (Romsdalen LVO)

På Gravdehaugen, like ved ei orkidèeng, er det ein bestand av parkslirekne, ein svartelistart med stor spreingskapasitet. SNO lokalt vart i brev 21.09.09 frå forvaltningsmyndigheita bedne om å ta til på arbeidet med å fjerne denne bestanden. Dette er gjennomført i år, men må følgast opp framover av SNO lokalt.

4.3.2 VV00002446 Reinheimen - Revegetering av grustak Billingen

Bakgrunn

Nyplanting/treslagsskifte. Føremålet er å plante furu med bruk av fylljord av lokal opprinnelse og etter kvart fjerne Contortaen i grustaket ved Billingen. Prosjektet vart gjennomført i 2008. Det viste seg da at det trengst fleire planter. Det blir derfor søkt om å kunne forsette med prosjektet i 2009.

Omtale

På slutten av 1970-talet tok Statens vegvesen ut mykje grus på Billingen til bruk under bygging av heilårsvegen til Stryn. Området har aldri blitt revegetert skikkeleg. Det er planta amerikansk Contorta furu på området noko som verkar svært framandt. Tilslaget av plantane er heller ikkje godt. Området ligg tett inntil grensa for Reinheimen nasjonalpark.

Arbeidet har gått over 3 år, men det er framleis behov for oppfølging.

Utførande

SNO i samarbeid med Skjåk Almenning.

4.4 Andre tiltak (A)

4.4.1 Overåkningsprogram for Reinheimen

Med fastsetting av bevaringsmål blir det behov for å gjere registreringar med oppfølging av det enkelte bevaringsmål. Dette må inngå som ein del av SNO sitt ordinære arbeid.

4.4.2 Tilsyn med informasjonspunkt i Reinheimen.

Tilsyn med informasjonspunkt etablert med middel frå bestillingsdialogen er ei prioritert oppgåve for Statens Naturoppsyn. Etter 2012 må lista med infopunkt supplerast med 6 nye informasjonstavler langs Kløvstigen Trollstigen landskapsvernområde. (B-skjema)

5 Prioriteringar 2014

Tiltaka blir gjeve ei unik prioritering.

5.1 A-skjema

Kategori	Verneområde	Prioritering	Tiltak
Andre tiltak	VV00002446 Reinheimen+LVO;	1	Registreringa av villreinen sin arealbruk
	VV00002447 Reinheimen+LVO;	2	Registrering av andre artar

5.2 B-skjema

Kategori	Verneområde	Prioritering	Tiltak
Framande artar	VV00002447 Romsdalen	1	Vidareføring av bekjemping av parkslirekne ved Gravdehaugen.
Framande artar	VV00002446 Reinheimen	2	Fjerning av contortafuru ved Billingen.
Andre tiltak	VV00002446 + LVO	3	Tilsyn / vedlikehald av etablerte informasjonspunkt etter oppsett liste.

Skjøtsel	VV00002442 Finndalen	4	Skjøtsel i Finndalen landskapsvernområde etter godkjend skjøtelsesplan, jf kap 4.1, ynskjeleg med 10 dagsverk
Skjøtsel	VV00002444 Lordalen	5	Skjøtsel i Lordalen landskapsvernområde etter godkjend skjøtelsesplan, jf kap 4.1, ynskjeleg med 10 dagsverk
Andre tiltak	VV00002446	6	Levere stutte info-meldingar til forvaltinga si nettside.

5.3 C-skjema

Kategori	Verneområde	Tiltak	Prioritering	Beløp (kr)
Biologisk skjøtsel	VV00002447 Romsdalen; VV00002442 Finndalen VV00002444 Lordalen	Biologisk skjøtsel, utvalde lokalitetar	1	150.000,-
Andre tiltak	VV00002448 Tafjorden-Reindalen	Tiltak på stig/køyrespor i Muldalen	2	150.000,-
Andre tiltak	VV00002443 Ottadalen	Vedlikehald av vatningsdammar – kulturminne	3	150.000,-
Andre tiltak	VV00002443 Ottadalen	Steinlegging av stig	5	50.000,-
Andre tiltak	VV00002443 Ottadalen	Merking av stig	6	20.000,-
Sum nye tiltak 2013				520.000,-

6 Reinheimen - bestillingsdialogen 2014 - søknad om overføring av restmidlar etter fullførte tiltak

Jf. kap.3, så viser oppsettet i tabellane nedanfor at det blir søkt om overføring av **kr. 176.112,-** til fullføring av prosjekt i 2013.

Verneområde ID	VV00002442 Finndalen landskapsvernområde
Tiltak	Naturstig Finndalen
Status	Det står att å sette opp informasjonstavler på stigen til Klympen og tilrettelegge naturstigen Vangsrunda, samt noko supplerande skilting.. Restbeløpet kr. 74.705,- blir søkt overført til 2014.
Verneområde ID	VV00002446;VV00002445;VV00002448;
Tiltak	Informasjonstiltak Norddal
Status	Restbeløpet skal nyttast til vedlikehald av informasjonspunktet på Slettvikane.. Beløpet kr 22.675,- blir søkt overført til 2014.
Verneområde ID	VV00002444 Lordalen VV00002446 Reinheimen
Tiltak	Informasjonstiltak på Lesja
Status	I 2013 er det planlagt oppsetting av vegskilt og vedlikehald av informasjonspunkt ved Fauttjørn. Restbeløpet på kr 43.931,- blir søkt overført til 2014.

Verneområde ID	VV00002446 Reinheimen
Tiltak	Restaurering av Lauvhalsbue
Status	Restmidla kan nyttast på Naturrstig Finndalen. Restbeløpet på kr 21.507,- blir søkt overført til 2014.

Verneområde ID	VV00002446 Reinheimen
Tiltak	Infotavle Aursjoen
Status	I 2013 er det planlagt utlegging av grus på parkeringsareal ved infotavla. Restbeløpet på kr 9.814,- blir søkt overført til 2014.

Verneområde ID	VV00002445 Romsdalen landskapsvernområdet
Tiltak	Informasjonstiltak Rauma
Status	Det står kr. 3.480,- på fond i Rauma kommune, gjeld avtale om rydding av areal ved Gravdehaug. Restbeløpet på kr. 3.480. blir søkt overført til 2014.